

Miss Weaver and the Woolves

Af Erik Schweigler

Dele af Ulysses var allerede fra 1918 kendt i litterære kredse gennem offentliggørelsen af nogle af episoderne i Margaret Andersons *The Little Review* i New York og Harriet Shaw Weavers *The Egoist* i London. Ezra Pound var begejstret men alligevel bekymret over Joyces "arsthetic obsession". Katherine Mansfield mente, at bogen ville figurere i litteraturhistorien, og Stefan Zweig kaldte den "det ensomste værk i nyere litteratur, et værk, uforbundet med alt andet, styrtet ligesom et meteor ned i vor tid."

Harriet Shaw Weaver ville gerne udgive hele bogen, men hun havde allerede haft store vanskeligheder med at få nogen til at trykke de episoder, der var blevet publiceret i *The Egoist*. Leonard og Virginia Woolf havde købt en lille bogtrykkerpresse og oprettet deres eget forlag, *The Hogarth Press*, hvorpå de udgav tynde og smalle avantgarde-bøger.

Leonard Woolf fortæller i sine erindringer:

"Han [T.S.Eliot] fortalte os i slutningen af 1917 eller begyndelsen af 1918, at Miss Harriet Weaver fra *The Egoist*, der havde udgivet hans *Prufrock*, havde store bekymringer med et manuskript af James Joyce, som hun havde liggende. Både hun og han mente, det var et fremragende værk, men det var anstødeligt, og hun tvivlede meget på, at det kunne udgives i England. Tom [T.S.Eliot] spurgte os, om vi måske kunne tænke os at udgive det på *Hogarth Press* eller i det mindste tage en snak med Miss Weaver om det. Det gik vi ind på, og søndag den 14. april 1918 kom Miss Weaver til te medbringende en stor brun papirspakke, der indeholdt manuskriptet til *Ulysses* af James Joyce – dog ikke hele *Ulysses*, for Joyce skrev på den endnu. Hun efterlod manuskriptet hos os, og vi anbragte dette bemærkelsesværdige stykke dynamit i øverste skuffe i et skab i opholdsstuen og fortalte hende, at vi ville læse det, og hvis vi syntes godt om det, undersøge, om vi kunne få en trykker til at trykke det for os. I min dagbog for den dag står der:

Miss Weaver til te angående Joyces bog og *The Egoist*. En meget blid, blåøjet og avanceret gammeljomfru."

Og her citerer Leonard fra Virginias dagbog: "Men Harriet Weaver dukkede op næsten med det samme. Her var vore forventninger fuldstændig forkerte. Jeg gjorde mit bedste for at få hende til at afsløre sig selv på trods af sit udseende, som alt det udgiversken af *The Egoist* burde være, men hun forblev uforanderligt beskeden, fornuftig og tækkelig. Hendes nydelige violette dragt passede både sjæl og krop; hendes grå handsker, der sirligt var placeret ved siden af tallerkenen, symboliserede huslig pertentlighed; hendes bordskik var som en velopfostret hønes. Vi kunne ikke få en samtale i gang. Måske var den stakkels kvinde hæmmet af den fornemmelse, at det hun havde i den brune papirspakke var helt uden overensstemmelse med hendes eget væsen. Men hvordan er hun så nogensinde kommet i kontakt med Joyce og de andre? Hvorfor søger deres sjofelheder afløb gennem hendes mund? Det må guderne vide. Set fra et forretningssynspunkt er hun inkompetent, og hun var usikker på, hvilke foranstaltninger hun skulle træffe. Vi så begge på manuskriptet, som synes at være et forsøg på at udvide udtrykkets grænser, men stadigvæk alltsammen i samme retning. Og så gik hun."

Og Leonard fortsætter: "Vi læste manuskriptet og bestemte, at vi ville udgive det, hvis vi kunne finde en trykker, der ville trykke det. Jeg viste det til William Maxwell fra R.& R.Clark, Edinburgh og til Clay, begge meget ansete og førsteklasses trykkere. Ingen af dem ville røre det, og de sagde begge, at ingen respektabel trykker ville have noget med det at gøre, da både forlægger og trykker med sikkerhed ville blive retsforfulgt. Alt dette tog nogen tid, og det må have været i 1919, vi til sidst blev nødt til at give Miss Weaver manuskriptet tilbage."

Her har vi forløbet fra ulvens egen mund, så at sige, men sagde den nu også sandheden, hele sandheden? Havde Woolf'erne – for nu at blive i billedet – vist tænder og gøet energisk nok ad trykkerne? Vi kan ikke vide det. De betragtede Joyce som "underbred", og Virginia sagde siden til Eliot (efter at *Ulysses* var udgivet), at hun betragtede Joyce som "a self taught working man", "a queasy undergraduate scratching his pimples."

Kilder:

Leonard Woolf: *Virginia, Erindringer*, oversat af Nina Lautrup-Larsen, Rosinante 1991.

Richard Ellmann: *James Joyce*, Oxford University Press 1982

Stefan Zweig: *Verden af i Gaar, En Europæers Erindringer*, Jespersen og Pio 1953.